

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. IV, 8 / 1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

21-24 Φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). Διάσελλα....
(παλαιότερον ὄνομα: Μαρουμάζι), Ἐπαρχίας Ὀλυμναίας,
Νομοῦ Ἡ. λείας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Ἀναστασία
Ἡλία Μυολαμοπούλου ^{ἐπάγγελμα} διδασκάλισσα.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Διάσελλα Ὀλυμναίας.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. 21.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:

- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ἰωάννης Καλαχερόπουλος τοῦ
Κωνσταντίνου (τοῦ Παρασκευᾶ).....
ἡλικία 65.... γραμματικαὶ γνώσεις Δ' παλαιοῦ 4/
ταξίου δημοτικῶν σχολείων ^{τόπος} καταγωγῆς Διάσελλα.....

β) Φώτιος Μαντᾶς τοῦ Κωνσταντίνου ἡλικία 65 γραμμ. Δ' Δημο-
τικῶν τοῦ τοῦ καλαχέρη Διάσελλα.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Ζεξιές. (Ἠλπαδὴ ὅταν μία ἀκριφίρμα τοῦ
χωρίου ἐκαλλιερῆτο μὲ ἀρωῖμα σιτάρι, μυιδάρι, βρώμη ἢ ἄλλη
ἐκαλλιερᾶτο μὲ ὄσπρια καὶ ἐρποῖμενε διὰ βοσκήν ποιμνίων μέχρι τῆς
^{ὑπάρχον αὐταὶ χωρίσται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστή-}
ματα; Ἐνηλλάσσοντα κατὰ χρονικά διαστήματα;.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητες; δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς φυσικά πρόσωπα δηλ. χωρικοὺς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Νεν. διατηρεῖ συγκεντρωμένην.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Ἀσχολοῦνται εἰς ἀμφοτέρας γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Μεγάλα κτήματα δὲν ἔχομεν, ἀλλὰ μικράν ἰδιοκτησίαν.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) Ὀχι. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Εἰς Κρέστενα, Ἀγουλινιτσα (σήμερον Εὐταλίον), Βωλάντζα (σήμερον Ἀλφειάδα), Πύργον ὡς ἐργάζονται ἐν ξένα κτήματα.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται Ναί ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ...

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Με ζωϊκὴν κόπρων βοῶν, αἰγοπροβάτων, βοῶν. κ.τ.π.
 Ἐλαιον. τίς. καλαμιές. καί. τὰ. ξηρά. συνάκρυν.
 μένα. χόρτα, διὰ. νὰ. ἀφανίσουν. τὰ. ξιζάνια. καί.
 τοὺς. σπόρους. τῶν.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. Το. ἔτος. 1926.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Το. σιδηροῦν. ἄροτρον. τὸ. μονόφτερον. χρησιμοποιεῖται. ἀπὸ. το. 1915.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. Το. μονόφτερο. σιδηροῦν. ἄροτρον. ἐφορμη-
 δένει. ἀπὸ. τὰ. ἐργαστῆρια. Βόλου. Ἐχρησιμοποιεῖτο
 εἰς. τὰ. ὄριζονια. ἐπίπεδα. χωράφια.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει); Ἀπὸ. το. ἔτος. 1964
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. Ὀχι.....

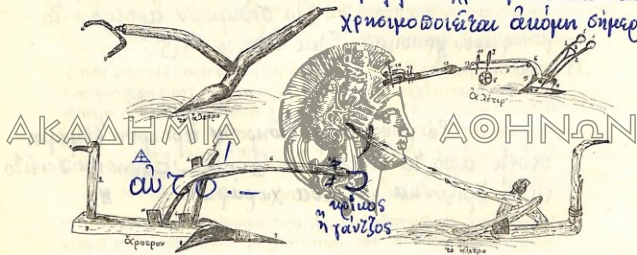
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Ὀχι.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ. Ἀπο τοῦ ἔτους 1965 ὑπάρχουν.

στ. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον οἱ περιβόητοι τῶν γεωργῶν τοῦ μακρινέσσον μουσι τῶν ἑνῶ οἱ ἀνίδεοι ἐφομιδεύοντο ἀπὸ εἰδιμους.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; Ἡ ἴδια μορφή. Ἐχρησιμοποιοῦτο καὶ

χρησιμοποιοῦται αὐτὴν σήμερον

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χερουλι.....	6. σταβάρι.....	11.
2. ... λ.....	7.	12.
3. ἀλειτροπόδα.....	8. φτερά.....	13.
4. σφήνες.....	9. ὑνί.....	14.
5. σῶαθη.....	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆπποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι εἶναι καὶ ἦταν μιᾶς μορφῆς γιὰ χωματερά, ἑδάφη.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Εἶναι σανίς, ὠλάτους 0,07 ἢ 0,08^μ κεκλιμένη πρὸς τὰ ὀπίσω ἐσθνημένη

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

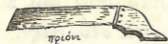
Εἶναι ἐκ ξύλου..... ὠλάτη ξυλίνη

x δὴν ἀλεφεθόδα.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

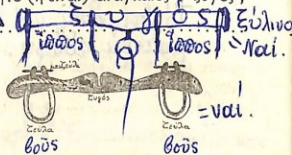
Εἶναι τὸ σκεπάρνι, τὸ πριόνι, τὸ ἀρίδι, τὸ ἀρνάρι, τὸ στενωσιέθαρνο, τὸ σμιλάρι.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο, ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Βοες, ἰπποὶ, ἡμίονοι καὶ σῶανίως οἶνοι.*

β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Δύο ἐκρησιμοποιοῦντο. Μετὰ τὸ 1920, σῶανίως καὶ εἰς ἰσῶος μονοζεύγι.*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Εἶναι ἀναγκαῖος. ὁ ζυγός.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *Εἶχομεν καὶ ἐχομεν ζυγὸν βοῶν ὁμοειδὺς μὲ τὸν δεξιὸν ζῶος διαβάσομεν ἐπὶ τοῦτον.*

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Ἄσως ἀνω διζυγία (παράγραφο 9)*

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὃ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁ κρύκος λέγεται κουλλοῦρι ἢ χαρταβύχη. Εἶναι διδυροῦς.*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Τὸ 1951.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Μὲ ζυγὸν μόνον. Πιὼν ἀπὸ τὸν ἰσῶον ὄνος. ἔχει στὰ ἄκρα... τοῦ εἰς δύο ἱριχίς (εἰς κάρχιες) καὶ σὺν μέσῳ τὸν κρύκον (χαρταβέλλα) γιὰ νὰ ἀρῶνται καὶ τὸ ἄροτρον.*

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευὴν,
τὴν ὁποῖαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον. *Ἡ λαμαργία ἢ προσιέραλον,
οἱ μαργιες, ὡς οὐμαμαλόν, ἢ ἐπανωμάδουλο,
καὶ αἰώω. ὁ μικρὸς ζυγὸς συνδεδεμένος μετὰ
ἀγκυλῶν τοῦ ἄροτρου.*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τοπὸν σας. *Ὁργωνε ὁ ἄνδρας καὶ
σπανίως ἢ γυναῖκα.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Παλαιότερον τὸν ζυγὸν τὸν
ἐβάσαν καὶ ἐπ' αὐτὴν κοιλίαν, τελευταίως ὅμως
τὸν βάσαν αἰώω.*

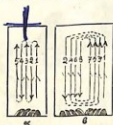
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Γίνεται
ὁσως καὶ μετὰ ξύλινον.*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Τὰ ζῶα κατευθύνει ὁ γεωργὸς μετὰ σχοινί, δεμ-
να σὶὰ κέρατα τῶν βοῶν ἢ σὺς καὶ αἰώω
τῶν αἰώων ἢ ὑμῶντων.*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ναὶ. Κατ'εὐθείαν γραμμὴν.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν ᾧ χρησὶς εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές, ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); Ἡ σπορά γίνεται μὲ σπορίες.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν; Ναὶ.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάγην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶται ἄροτρον; Με τὴν σκαπάγην γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου ἐν εὐθείᾳ χωράφια καὶ εἰς χωρὶς τοῦ ἀγροῦ.
- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν ᾧ χρησὶς παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάγκρις τῶν αὐλάκων, μὲ τὸ ὕνι· καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Το ὄργωμα γίνεται μέχρι σήμερον πλαγίως καὶ εἰς βάθος ἀπὸ 0,15 μ. ἕως 0,20 μ.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Στα. σιτυρα. δηλαδη. σιταρι, κριθαρι, βρώμη......

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Κατ' ἀρχαίς 2/βρίου μέ. ἐς σπῶ-τες. βροχίς. ἑλάχις τοι. τῶν ἀγροτῶν. ἀρχίνου. τῶν ἀγρόν ἄνω. σάβρου καὶ τέλος. τῶν σάφρωνων. στίς. 10. N/βρίου ἀφίωσον. Οἱ ἀφρισόετροι. σάφρωνων. μέ. 10 σπῶτο χέρι. Διὰ τῶν ἀφρισόετρον γίνονται 3 ὀργωματα, διβόλισμα καὶ σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ 10. ὑπόγειου καὶ γίνονται 3 ὀργωματα, διβόλισμα καὶ φύτευμα, δηλαδὴ τρία......

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Πρὸ 10ς. ὑσαγωγῆς. ἡδασμάτων. ἐν 2' ἐτος. ἀσπαρτὸν...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Τὰ σπῶμα. σάφρων. N/βριον, Δ/βριον, 10 σφίμα. Μαῖον. Ἰουνιον.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεῦη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Παλαιὰ εἶχον 10 δισάκι, σήμερον. 10. σαμιοῦλι, τὴν σπῶδιά καὶ 10. σαμῖ. σάν. μαλαντζίδιο......

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Τὸ ἀροῦρον, ξυλινον ἢ σιδεροῦν. τὸ καθαρίζει ὁ γεωργὸς μὲ τὴν ξυάλην. Αὕτη ἔστι τοσοδετήριον. σέ..**

μὲν ξυλινον ράβδον. τὴν βίτταν ἢ χαμουζοῦν.

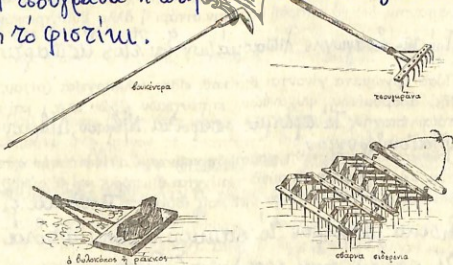
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **Μετὰ τὸ ὄργωμα τῶν ἐσωμνητῶν**

ἔδαφῶν ἐκίετο καὶ γίνεται τὸ σβολομάσιμα. μὲ τὴν ἄξινην. τὰ δοκίμια ἐκίετο σβάρνιζονται.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπλὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Τὸ σκάψιμο γίνεται μὲ τὴν ἄξινην, τὸ σβάρνισμα μὲ τὴν σβάρνον αὐτὴν ἔχει ποῦδιον μήκους 0,15 μ.

Ἡ τσουχράνα ἢ σαρφάνη χρειάζεται γιὰ τὰ ζιζάνια ἢ τὸ φιστίνι.

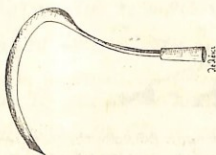
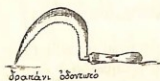
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

- 9) Πώς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο, ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. Ἡ φυτεύσις τῆς πατάρας πάντοτε γίνε-
ται φυτευτὴ εἰς αὐλάκια

— 11 —

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
δρεπάνι.....

Μὲ τὸ ὀδοντωτό

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Ὁχι, ἀλλὰ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....

ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποιά ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Παλαιότερον**

μὲ δρεπάνια καὶ θημερον μὲ κόσες.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ὁδοντωτή.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν); Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ εἶναι ξυλίνη.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) Τα. παλαιὰ δρεπάνια. τα. κατεσκευάζον οἱ σιδουρργοί. Σήμερον ἔχομεν. τοῦ ἐργοδασέλου ..

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ὡς. ἐοι. ἐ. ἀλευρόν. ἢ. μασή. γίνεσθαι διὰ τοῦ δρεπάνου καὶ μόνον διὰ τῆς χειρὸς λίχα χόρτα διὰ τὴν τροφήν τῶν ζώων.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ αἶτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Τοῦτο. ἐξαρτᾶται ἀπὸ. τὰ ὕψος. τοῦ θερίζοντος. σιτηροῦ.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΛΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι, οἱ θερισταὶ ἀπαιθετοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Παλαιότερον οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀπαιθετοῦν. ἐς. χερίες. δὴν. καλαμιά, σήμερον θμῶς. ἀκολουθοῦν. ἄλλοι, οἱ δεματολόγοι.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Οἱ χερίες (ἀντίστροφον 10) ἔτιματουν. ἐν χερόβολον. ἀπὸ. ἐ. δένουν. μὲ. μαυρίες. καλαμίες. Ποῦ. ἔχουν. καὶ. διάχνα. Ἐπὶ. μέχρι. ἔδεμα. χερόβολα γίνονται. δεμάτι. ἐ. ὁμοῖον. ἰδίδεται. ὀρθιον. μὲ. τοὺς. διάχους. πρὸς. τὰ. ἄνω. διὰ. τὰ. ἡλιαστέη.

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Λέγονται δέματια.*.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ τοῖον ; *Θερίζουν ἄνδρες
καὶ γυναῖκες. Δὲν ὑπάρχουν θερισταί ἐπαγ-
γελματίαι. οὐκ ἔρχονται ἀπὸ ἄλλων τόπων.*

- 2) Πῶς ἡμεῖβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῶσθε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνομαστολογίαν). *Οἱ γεωργοὶ θερίζουν
τὰ σιτηρὰ πρὸ πάντων μονοὶ καὶ ὀλιγώτεροὶ θερίζουν
με ἐργάτες ἐπὶ ἀμοιβῇ εἰς χρῆμα καὶ μετὰ
παροχῆς φαγητοῦ.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *Αἱ γυναῖκες κα-
τὰ τὸν θερισμόν ἐβάδαν ἐν ταῖς χεῖρας των
καταδραμμένους μάχτες (ἀνευ στέγματος)..
διὰ νὰ προστατεύωνται ἀπὸ τοὺς σκιάχους..
(ἐδῶ ἄγανα) καὶ τὸν ἥλιον.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

ὐ. Οχι

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν. ὅταν ὁ αἶσος ἔχει ἐπιτυχίαν.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

ὐ. Οχι

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον, πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πρῶτον χρόνον ;

Παλαιότερον. εἰς χεῖρας εἰς ἱκανὰν χερσὶν καὶ ἐὰν ἀφῆσαν. σοφοῦσια σὴν. καλαμιά. Ἀλλὰ ἐὰν ἐλευζοῦν ἐξὸν δερίζουν τοὺς ἀγροῦς. ἐν καὶ ἐσπία ἀφῶν. ἡλιαστοῦν οἱ χεῖρες εἰς δένουν¹⁵ δέ δεμάτια.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ πῶς τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἐδῶ. τὸ δέσιμον. τῶν. χερῶν. εἰς. χερόβλα, γίνεται
 μὲ. εἰς. μαγαζιέρες. μαγαζιές. αὐτοῦ. ἔχουν. σταχὺς.
 (αὐτὸ. εἰς. χεριές). .. τὸ. δέσιμον. τῶν. δερματιῶν. γίνε-
 ται. καὶ. μὲ. μαυριές. σιμαζιγιές. ἢ. ἀχρυσια-
 διγιές. αὐτοῦ. δὲ. ν. αὐτὰρ. αὐτὸν. αὐτὸν. τοῦ. α-
 γροῦ. Ἐπίσης. αὐτοῦ. τοῦ. ἰδίου. τοῦ. διαχρυσ-
 ξερριζωμένους. αὐτοῦ. τὸν. ἀγρόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ. δερμάτια. μὲ. τὰ. χερόβλα. τὰ. ἀφήνουν.
 συρραμμένα. εἰς. χωράφι. μέχρι. τῆς.
 ἡμέρας. αὐτοῦ. δὲ. τὰ. κουβαζήσαν. εἰς. δη-
 μωνιές. γὰρ. τὴν. ἀλωνιστικὴν. μηχανήν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἐδῶ ἤρχισεν. καὶ. εὐρυτέρα. καλλι-
 ἐργεια. αὐτοῦ. τὸ. ἔτος. 1930.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Τὸ φύτευμα ἐδῶ
γίνεται ἀπὸ τὰ μέσα Φεβρουαρίου μέχρι καὶ μέσα
τοῦ Μαρτίου ἀναλόγως τοῦ καιροῦ...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν, ἢ
φωτογραφίαν. Με ὠλαγίαν διαφανή ἢ
ἀξίνα...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Παλαιότερον. ὀχι. Σήμερα. ναί. Σήμερα.
σπέρνουν ^{ἐν} δόσιμα χωράφια. τριφύλλι. τὸ δῶσιν
σπέρνουν, λιπαίνουν καὶ τὸ μόβουν 5 φορές τὸν
χρόνον (ἔτος).....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κό-
σακ κ.ἄ.). Τὸν δανόν κριδαίρι βρώμην τὸν μόβουν πρὶν
ψωμάσει, θαλαρότερον μὲ δρέσανι καὶ σήμερα μὲ μόβαν.
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
Τὸ τριφύλλι μὲ τὴν μόβαν.....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Τὸν ξηρὸν εἰς τὸν ἀγρὸν. σαινόν. τὸν
 συγκεντρώνουν. μὲ ἕνα. δικράνι. εἰς. σωρόν. ἔνδε-
 ρα ρίχνουν. εἰς ἕνα. κασσόν. αὐτὸν. βάσιν. σαινόν
 ἐσάνω εἰς σύρματα καὶ μὲ ἑκείνα τὸν σφίγγαν
 μὲ τανάλια καὶ. **ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ** εἰς μωάλλες.

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν. π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.,

Τὰ δεμάτια μεταφέρονται διὰ τῶν δῶν. εἰς.
 ὠρισμένους τοποθεσίας καὶ γίνονται. δημη-
 νιές. εἰς. ὅτου. θεράσει. ἢ. ἀλωνιστικῇ.
 μηχανῇ διὰ τὸν ἀλωνισμόν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν;
 ἢ ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; Ὁ χώρος

λέγεται. δεματια. ἢ. δημηνια καὶ. τὰ. δεμά-
 τια. τοποθετοῦνται. μὲ. τοὺς. διάχυς. πρὸς. τὰ. με-
 δα. εἰς. σωρόν. -

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνεκᾶθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; **Προ. τοῦ. ἔτους 1964**
 ἐδῶ. ἐσπῆρχον. ἀλώνια. Ἐκεῖ. ἀλωνιστὸν. ἐτίμησαν
 οἱ. δημ. νιές. διὰ. νὰ. ἀλωνιστοῦν. τὰ. σιτηρά
 αὐτὰ. μὲ. ἰσώτους.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας, ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; **Τὰ. ἀλώνια. κατεσκευάζοντο. εἰς;**
τὴν. αὐλὴν. ἀγροτικῶν. οἰκιῶν. ἢ. καὶ. ὅτ.
χωράφι.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὰ ἀλώνια ἦσαν ἀτομικά. Σιωπηλῶς ἀλώνιζε καὶ ἄλλος. οὐ καὶ ὡς εἰς ἄλλην. ἀντιφύκειν ὡς κοινόνυκτος.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Παλαιὰ ἐὶς ἀλώνισμα ἤρχιζε τὸν Ἰουλιον (Ἀλωνάριον) καὶ ἐκλείωνε τὸν Αὐγούστον.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ἐδῶ εἶχομεν χωματάλωνο. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων). Πρὸ τοῦ ἀλωνισμοῦ, τὸ ἀλώνι

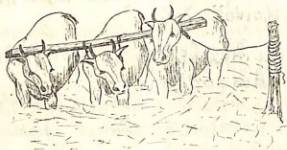
καὶ καθαρίζαμεν ἀπὸ τοῦ χόρτου. Τὸ ξυαρίζαμε μὲ ἀξίνεις.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμοῦ τοῦ οἴτου γίνεται στίς 8-9 π.μ., τῆς δὲ βρώμης πολλὴ ὥρῃ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Οἱ γωργοὶ τοιοδοτεῖν τὰ θεμάτια χύρω· ἐπὶ τὸν
στῦλον ὄρδια καὶ εἰς κώλον.....

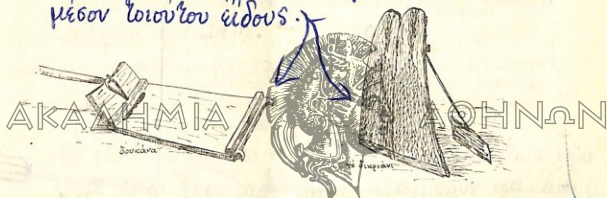
- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ρήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *Διὰ ζώων καὶ ἡμῶν,*
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοὶ τοιοθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεύς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ αὐτῶ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Μέ' ζώων, ὅπως δείχνει ἡ ἀν. ἐπιμ.
.....
.....
.....

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλιές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα)... Τὸ ἄλωναμα
 γίνεται μετὰ στήθερον ὅστις φέρει κοιλούρα ἀπὸ ἀκρο-
 κλημακαρία. Στὸ ἐν ἄκρον αὐτοῦ δεξιόν αὖ ἐπὶ τὴν
 κοιλούρα κρηχιάς, φέρει ἀπὸ σχοινί λαμαρίες
 διὰ τοὺς περιφερομένους ἰσθμούς.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺ εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὥπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των. Δὲν εὐάρχει ἄλωνιστικὸν
 μέσον τοιούτου εἴδους.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
 βωλόςουρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετὰ ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

Τὸ σῆμα, ἐπὶ θρωμν. καὶ ἐπὶ κρηθρῶν. ἐπὶ
 ἄλωνίζον. σήμερον μετὰ ἐπὶ ἄλωνιστικὴν μη-
 χανήν. τὸν ἀραβρότον μετὰ ἐπὶ εὐμομεθωμνῶν
 μηχανήν. Ἐκδοὶ δὲν εὐάρχουν μεγαλῶσαι ὡσὸ-
 καὶ ὁσπρίων, αὐτὸ μὲν μετὰ ῥόδαγα διὰ
 καὶ ὁσπρίων τοὺς ὁσπρίους.

- δ) Ἀπὸ ποῖαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποῖαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην;

Μὲ ἀλωνισμὸν μηχανὴν ἀλωνίζομεν ἀπὸ τῆς ὥρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

το δοκράνι μας

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δοκράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουσι τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους;

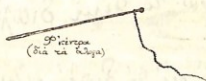
Ναὶ. Μὲ τὸ δοκράνι ρίχνει με-
τα. δὲ. ἄλωνι. τοὺς. συρραμένους. στάχους.
Τὸ δοκράνι. μας. ἔχει. συνήθως. 3. δόντιας.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς; (Ἔχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο. εἰς. τὸ. ἀλωνισμα. μετεχειρίζοντο. οἱ. γεωργοί.
τὴν. βέργαν. ἢ. κέντρον. διὰ. τὸ. κτύπημα.
τῶν. ζώων. Εἶναι. ράβδος. 0,80μ. μακρὺς. μα-
κρὸς. αὐτὸν. φέρει. ὀριζόντιον. ἢ. ὀγκύμενον. διασεί-

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Ἀλωνίζομεν μόνον ἐν ἑφῶμα καὶ ἡμέραν.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἀλύνιστο σίταρι.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

Οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ ἀλωνίζον με ἰδικὰ ἐν ζῶα. Ὅταν εἶναι γεμάτο τὸ ἀλώνι παίρνουν καὶ δανεικαρία. Ὅσοι δὲν ἔχουν ζῶα, παίρνουν ἀγιογιάτες καὶ ἐντοσίους.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρήσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κότπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁχι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;

Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;

(π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).

Τὸ κοπάνισμα τῶν μουνιῶν
τῆς φακῆς, τῶν φασολῶν. (οὐ εἶναι λίγα) γίνεται μὲν
ρόδαλον. Τὸ κοπάνισμα τῶν μυρῶν καρπῶν
τοῦ ἀραβοσίτου γίνεται μὲν ἐν διὰβαλλο, οὐ ἐν
μαῖς ἐδῶ ἐν λέμῃ διαχρῖ.

κοπάνος στρογγυλός

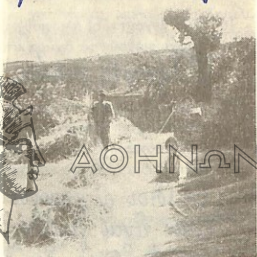
ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικρῶν καρπῶν δημητριακῶν...

Ἐοῖους μὲν ἐν διὰλῳ ἐκπῶμεν καὶ τὴν νηαρίτσα
ἢ καλαμῶδι. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο καὶ γίνεται
ἐν τῷ τῶν μελῶν οἰκογενείας τοῦ ἀγρό-
του.

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.

Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι

στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;

Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Τὸ κοπάνισμα γίνεται ἀπομὴν δὲν αὐτὴν τῆς
ἀχυροποιίας ἢ ἐπὶ ἀλόνῃ διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ
μόνον τοῦ κοπανοῦ

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συγτονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Ὁχι

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ἐγίνε ἐν 1965 ἀπὸ τοῦ ιδίου

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ

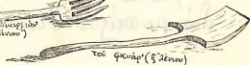
Τὸ σωρεῖμα τῶν ἀλωνισμένων
στάχυων ἐγίνετο μὲ τὸ δικριάνι ἢ θρινῶτον
καὶ μὲ τὸ φτυάρι τῶν βοσῶρων δεύτερον

τοῦ δικιργιάνι (λίκριον)

τοῦ δικριάνι (λίκριον)

τοῦ φτυάρι (φτυάρι)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Πρὸ τοῦ λυχνισμοῦ ὁ σωρὸς (ἀχρὸν καὶ καρπὸν) ἔχει σχῆμα ἐπίμνηες.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....)

Τὸ ἀνέμισμα ἢ λυχνισμα γίνεται, οὐκ ἀρχὴν γὰρ νὰ χωρίσῃ τὸ ἀχρὸν, μέδιον ἀνὰ ζεύγη τέλος γὰρ νὰ χωρίσῃ τὸ χῶμα ἀπὸ τὸν καρπὸν ὁ γεωργὸς χρησιμοποιεῖ τὸ φτυάρι τὸ ζύλιγον.

- 3) Ποῖος λυχνῆς (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα; εἰδικὸς λυχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;

Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀχρότου ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν προδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων λέγονται κόμπια ἢ κόμπιαλα. Ταῦτα ἐκλύονται διὰ τοῦ ποδῶν διὰ τὴν αὐτοχρησίδα ὁ γεωργός.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο; πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

?Εδῶ δεύτερον δὲν γίνεταί.
.....
.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; ...

Τὰ νομάια ἀποχωρίζονται τοῦ μαρινοῦ μετ' ἐπὶ τὴν
λαχανία.
.....

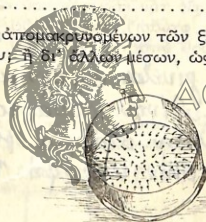
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

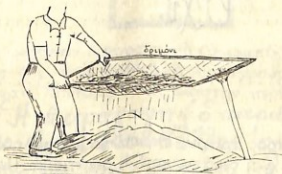
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλαι δερμάτινο

κόβρος ἢ ἀρυλογοί

νων μετ' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *Κατὰ τὸ ἀνέμισμα,*

*μέ. ὄν. λαγαρία. ἢ γυναιμία. ἢ ἄλλο. μέρος..
τῆς οἰμογενείας, σαρώνι. ἔλαφρα ἀπὸ τῶν σχη-
μαλιζόμενων. σωρόν. τοῦ καδαροῦ. δι' τοῦ τα.
μόρμια. ἢ μόρμια. τῶν τῶν καὶ τα. ἐγὰρ
ἐπὶ αὐτῇ. Τέλος. μεταχειρίζονται καὶ ὁ μόρμινον.*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ *σωροῦ. τοῦ καδαροῦ.*

*οἶτον γίνεσθαι εἰς σχῆμα κώνου μέ. τῶν βοήθει-
αν. ξυλίνου. φτυαρίου. ὕδατος. ἐπὶ τῇ κορυφῇ
χαράττον. σωρόν. μέ. τοῦ φτυαρίου καὶ καρφί-
νον. ἐπὶ τῇ κορυφῇ. τοῦ φτυαρίου.*

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *οχι.*

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Τὴν δευαίνην οἱ ἐνοικιαῖοι τὴν ἐξήκωσαν αὐτὸ
 ἵα μασσόνια τῶν δαιτῶν μας. παλαιότερον...
 Ἐδὼ εἶχομεν τὸ ἀντάρι. Ἦτο κυλινδρικόν. Ξύλινον δοχεῖον
 οὗ πρὸς ἑχωροῦσε 5 ἕως 6 ὀκάδες. Ἀκόμη ἄλλοι εἶχον
 τὴν σιδερίαν. Ἦτο αὐτὴ κυλινδρικὸν ἐκθεριστὸν δοχεῖον οὗ
 ἑχωροῦσε 10 ὀκάδες σιτῶρι ἢ ἀραβόσιτον.

μυσοκάλυ = σιδερίαν τῶν 10 ὀκάδων ἐξ ἑμᾶς.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι;

α) τὸ παπαδιάτικο, ἦτο τὸ μασσόνι μας.

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀσωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν).....

τὸ πενταρι. = 5 ὀκάδες ἢ σιδερίαν = 10 ἢ 11 ὀκάδες

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) παλαιότερον ἀποθηκεύετο εἰς τὰς κοινὰς ἐξέχουσας σχήματος κυλινδρικοῦ ὕψους 1,5 μ. ἐκθεριστὸν καὶ ἀρχαίτερον. εἰς μασσόνια ἢ ἀμυδάρια.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἄχυρον ἀποδομνέτω εἰς
ἀχυρομαλῖνες ἢ ἀχυροσαῖτα ἔξω τοῦ χωρίου.
Ὅμοιως καὶ σήμερον.*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁχι.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Δὲν ἔχομεν ὁμοίους συνήθειas.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν ; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ